

Protecția drepturilor minorului

“În România să respecti drepturile copilului înseamnă să-i dai de mâncare și să-l îmbraci. Să nu înțelegem greșit! Un copil răsfățat nu este un copil căruia i se respectă drepturile. Este doar un copil cu multe haine, cu multă mâncare, cu fel de fel de bone, tete și nurse care stau cu el, un copil dus des la doctor și plimbat de la munte la mare, la țară și înapoi.

DE CE?

Ceea ce unește copiii foarte săraci cu copiii foarte bogați este posibilitatea ca părinții lor sau adulții care îi au în îngrijire să îi considere obiecte în proprietate și să se folosească de ei ca atare. Copiii săraci, sub deviza „pentru binele familiei”, pot deveni mână de lucru, obiecte sexuale, marfă pentru părinții fără copii din alte țări. Copiii bogați pot deveni obiecte sociale, însemne ale puterii și poziției părinților lor, și atunci sunt expuși în vitrine, scoși la concursuri, obligați să transforme în realitate visele neîmplinite ale vieților părinților lor.

Nu este ușor de înțeles ce înseamnă respectarea drepturilor copiilor pentru că nu este ușor să respecti drepturile copilului și în același timp să lucrezi cu el pentru ca să deprindă disciplina muncii, un comportament activ și pro-social, abilități de relație în societate, lucruri fără de care nu are șanse de a deveni un adult care își poate îndeplini aspirațiile.

Un studiu preliminar efectuat în 3 licee din țară pentru crearea programului de educație civică și juridică în 1997 arată că un procent de 80% din copiii intervievați sunt confrunțați cu violența în familie. Nu discutăm mijloacele de coerciție practicate de părinți. Nu este o meserie ușoară să fii părinte. Precizăm că experiența din țări cu tradiție democratică oferă numeroase metode de educație a copiilor non-violente și cu eficiență ridicată.

Dar nici un instrument teoretic sau practic nu va funcționa dacă viitorul părinte nu încearcă să se gândească: „voi avea de crescut un om” și nu „o să am încă o gură de hrănit”.

Foarte multe cariere infracționale încep în minorat printr-o perioadă de detenție într-un centru de reeducare. Pedepsele aplicate minorului pentru încălcarea legii și felul în care adulții se comportă cu minorul de-a lungul perioadei critice sunt vitale pentru dezvoltarea sa ulterioară. Protecția drepturilor minorului care a încălcat legea este prin definiție o sarcină deosebit de dificilă căreia părintele singur nu-i poate face față. Iar instituțiile abilitate să protejeze copilul în România nu sunt obligate să apere drepturile copilului care a comis sau se presupune că ar fi comis o infracțiune. Copilul minor aflat într-o asemenea situație nu este încurajat sau sprijinit să solicite să fie tratat cu respect și să-i fie respectate drepturile. și, în sfârșit, nu numai adulții împărtășesc convingerea românească ce ne spune că copilul este proprietatea absolută a adultului, ci și copilul însuși. Există multe părți bune ale acestei dependențe oarbe: dacă va fi cuminte copilul va avea tot ce-i trebuie, dacă va suporta bătaia unui adult - proprietarul său - acela îl va apăra de bătaia

oricărui alt adult, dacă va răbda suficient, într-o zi va fi moștenitor și atunci se va răzbuna la rândul lui pe alți copii, și - paradoxal - nu el, minorul, este răspunzător pentru faptele lui, ci adultul, căci minorul, fiind un obiect, când nu respectă regula doar se revoltă, dar nu iese, de fapt, în realitate, niciodată de sub autoritatea adultului, și astfel, pentru că are mereu autoritatea supremă, adultul este singurul care are responsabilitate.

Încercarea de a schimba ceva din starea de lucruri la acest nivel este grea dar vitală pentru dezvoltarea unei societăți mai sănătoase. Extrem de mulți copii, indiferent de tipul de familie din care provin, ajung în arestul poliției, și nu folosește nimănui ca doar cei care sunt din familii sărace să fie condamnați.

SCOP

Respectarea drepturilor copilului.

OBIECTIVE

1. Îmbunătățirea legislației referitoare la copii.
2. Îmbunătățirea instrumentelor de protecție a drepturilor copiilor.
3. Educația adulților pentru drepturile copiilor.

ARII DE PROBLEME

A. CUM, SĂ RESPECTĂ DREPTURILE COPILULUI?

Ideea că un cetățean de 5 ani poate avea drepturi care trebuie respectate de adulți, fie că sunt părinții lui sau nu, ba chiar mai ales dacă sunt părinții lui, poate părea o idee bizară multor adulți din lumea largă. Cum adică, să aibă drepturi, dacă el nici nu știe pe ce lume este? Ne face plăcere să revenim la o temă lansată în introducerea CD-ului și să o dezvoltăm puțin.

Ce anume este respectabil într-un om și, mai departe, ce anume este respectabil într-un copil de 5 ani, într-o femeie, într-un țigan, într-un evreu, într-un negru, într-o prostituată, într-un profesor universitar, într-un judecător, într-un președinte de țară, într-un preot..... Lista este lungă.

Poate că nu ar fi lipsit de interes să ne uităm ce spune limba române despre noțiunea de respect.

respect: atitudine sau sentiment de stimă, de considerație sau de prețuire deosebită față de cineva sau de ceva; deferență, venerație;

Dacă analizăm definiția deducem câteva lucruri: respectăm ceva, o valoare pe care o stabilește grupul din care facem parte, la un anumit moment dat al dezvoltării sale. Respectul este sinonim cu stima, considerația sau prețuirea deosebită, ceea ce are înțelesul că acel om, subiectul respectului, face ceva pentru ca să merite respect, dovedește prin ceva că este demn de respect. De asemenea, respectul poate fi dobândit sau pierdut, el se merită, se câștigă, se impune. Pare să aibă o legătură cu puterea, cu lupta sau cu o poziție deosebită în grup. Respectabilitatea este o marcă a unei diferențe pozitive între mai mulți și unul, este ceva cu care se iese în evidență.

Tot DEX ne spune despre a respecta că înseamnă 1. A simți și a manifesta respect față de cineva sau ceva; ... 2. A nu se abate de la un contract, o lege, un angajament. Acest al doilea sens se apropie de o idee care pătrunde greu într-o societate bazată pe putere și moștenind convingeri totalitariste, ca a noastră, anume ideea că simpla calitate de om este respectabilă.

Că oricine oricât de jos pe scara socială s-ar naște, oricât de defavorizat sau în afara ordinii sociale cunoscute, trebuie să fie respectat ca ființă umană. și că acesta este un drept care nu-i poate fi retras de societate orice s-ar întâmpla. și că asta înseamnă normalitate, apartenență la lumea modernă, și înseamnă progres, un progres de care ne dorim să ne bucurăm cu toți. Inclusiv copilul de 5 ani.

B. LEGISLAȚIA

Trimitem la materialul din altele copilul delincvent, care aduce argumente în favoarea opiniei noastre că legislația românească nu creează premisele unei protecții reale a copilului.

C. INSTITUȚIONALIZAREA

Instituționalizarea este folosită excesiv în România deși are efecte distrugătoare asupra dezvoltării copilului. Nu există o singură explicație a acestei stări de fapt. Situația instituționalizării copilului delincvent este prezentată în mat. de sus.

D. EDUCAȚIA ADULȚILOR

PROIECTE

1. PROGRAMUL DE ASISTENȚĂ PENTRU REINTEGRARE, 1995 -1996

Obiectivele noastre au fost:

- asistarea femeilor și minorelor pe durata detenției în penitenciar,
- facilitarea reintegrării sociale după eliberare.

Activități desfășurate: consiliere socială, consiliere psihologică, sprijin în găsirea unui loc de muncă, consilierea familiilor.

Am lucrat cu minore aflate în Centrul de Reeducare Găești.

2. PROGRAMUL DE ASISTENȚĂ PENTRU PERSOANELE PRIVATE DE LIBERTATE, 1996-1997

Obiectivele activității au fost:

- asistarea femeilor și minorelor pe durata arestului preventiv și a detenției în penitenciar,
- facilitarea reintegrării sociale după eliberare.

Activități desfășurate: consiliere socială, asistență medicală, consiliere psihologică, sprijin în găsirea unui loc de muncă, consilierea familiilor.

Am lucrat cu minore și minori aflați în Penitenciarul Jilava, Centrele de Reeducare Găești și Craiova.

3. EDUCAȚIA - O ALTERNATIVĂ LA DETENȚIE, 1998 - 1999

Proiectul a avut ca scop aplicarea sancțiunilor penale în comunitate pentru minori și resocializarea unui grup de deținuți prin dramaterapie. Pedepsele în comunitate facilitează educarea minorilor contribuind la prevenirea recidivei.

Grup asistat: minori cu domiciliul în județul Botoșani și deținuți din penitenciarul Botoșani.

Activitățile constau în: anchete sociale, evaluarea beneficiarului, prezentarea raportului pentru instanța, ajutor social, activități de supraveghere și educație resocializarea prin dramaterapie a deținuților, monitorizarea drepturilor omului în penitenciarul Botoșani.

4. PROIECT DE APLICARE A UNOR ELEMENTE DE PROBAȚIUNE, 1999

Proiectul a avut scopul de a iniția activități specifice probațiunii în acord cu pedepsele și măsurile educative destinate minorilor conform prevederilor din Codul Penal. Aceste activități sunt cele definite în Recomandarea Consiliului Europei nr. R (92)16. Obiective specifice au fost:

- pregătirea a 17 consilieri de probațiune,
- aplicarea în practică a pedepselor alternative la închisoare prevăzute în Codul Penal,
- scăderea numărului de recidive la lotul de beneficiari asistați,
- conștientizarea autorităților la nivel local de necesitatea utilizării pedepselor alternative la privarea de libertate.

Grupul țintă a fost format din minorii/minorele și tinerii/tinerele cu domiciliul în județele Argeș și Dâmbovița.

Activitățile proiectului au cuprins formarea teoretică și practică a echipei și activități de educare desfășurate în Centrul de Reeducare Minori Găești.

ECHIPA

Mihai Popescu - coordonator de program

Mihaela Săsărman - dramaterapeut

Denisa Kerekeș - psiho-sociolog

Delia Tutică - asistent social

Elisabeta Bunea - asistent social

Gina Maria Stoian - asistent social

Cătălin Nedelcea - psiholog

Gheorghe Șerpoi - coordonator de proiect și medic

Dorel Băitânciuc - psihopedagog

Liliana Tincu - psiholog

Irina Mititelu - actor

Doina Artmițoaie - asistent social

Beniamin Ciorogar - secretariat

Daniel Chirilă - asistent social

ACTIVITATE PRACTICĂ, INSTRUMENTE DE LUCRU, METODE

- consiliere socială individuală - trimitere la program femei
- consiliere socială a familiei
- grupuri de suport - trimitere la grupuri de drama terapie din penitenciare
- raport de evaluare a minorului inculpat
- supraveghere
- ajutoare pentru calificare profesională